

TISKOVÁ ZPRÁVA / PRESS RELEASE

Jak je možné, že když cena energií na burze klesne, hned se to neprojeví v cenících dodavatelů?

Praha 21. listopadu 2023 – Dodavatelé energií jsou ve své podstatě obchodníci, kteří elektřinu nebo plyn nakupují na burze a následně je prodávají spotřebitelům. Produktové ceníky jsou tak přímo závislé na tom, jak vhodně dokáží v určitém časovém úseku „namixovat“ potřebné množství energií, které musí svým zákazníkům zajistit. K pochopení toho, jak dodavatelé stanovují ceny, je nutné vědět, jak probíhá nákup energií.

V posledních více než dvou letech zažil trh s energiemi velké turbulence. Energošmejdi sice téměř vymizeli, ovšem stala se jiná nečekaná věc. Akceleraci cen elektřiny a plynu odstartovaly výrazně rostoucí ceny emisních povolenek, napjatá situace energetiky v Evropě a už skoro dva roky trvající válečný konflikt na Ukrajině. Spotřebitelé logicky udeřili jak na distributory, tak na dodavatele energií a v neposlední řadě i na vládu. A to v domnění, že za zdražování mohou dodavatelé energií, kteří si nechávají tučné zisky, zákazníci to zaplatí a vláda jen tiše přihlíží. Jenže tak to není. Ceny energií se totiž stanovují na základě obchodování na burze.

Jaké množství energie má dodavatel nakoupit

Aby bylo možné vůbec pochopit, jak proces nákupu energií funguje, podíváme se na něj z druhého konce. V současné době dochází ke snižování cen energií a odběratelé očekávají, že tento pokles by se měl projevit i na jejich fakturách, a to hned. To však není možné. „Komoditní trh je velice volatilní, takže ceny se během krátkého období mohou velmi rychle a často měnit. Není výjimkou, že během obchodního dne na burze se cena energií změní o jednotky procent, klidně několikrát. V současné době je pak burza tak rozkolísaná, že cena se změní třeba i o deset procent nahoru či dolů. To je situace, která tu nikdy nebyla,“ **deklaruje Michal Kulig, ředitel společnosti Yello**. Mimo jiné to může znamenat, že za jediný den se cena pro odběratele změní třeba i o dva tisíce korun za rok.

Aby se tomu nějakým způsobem předešlo a především zdražení se razantně nedotklo spotřebitelů, je zapotřebí zajistit optimální způsob nákupu energií na burze. Na druhou stranu, sám dodavatel netuší, kolik energie má pro určité období nakoupit. Ví, že má určitý počet zákazníků, avšak během roku mu jich může X odejít a Y nových přijít. Proto není možné jen spočítat zákazníky a na základě jejich ročního odběru nakoupit potřebné množství energií najednou. Potřebné množství se musí predikovat na základě složitých algoritmů.

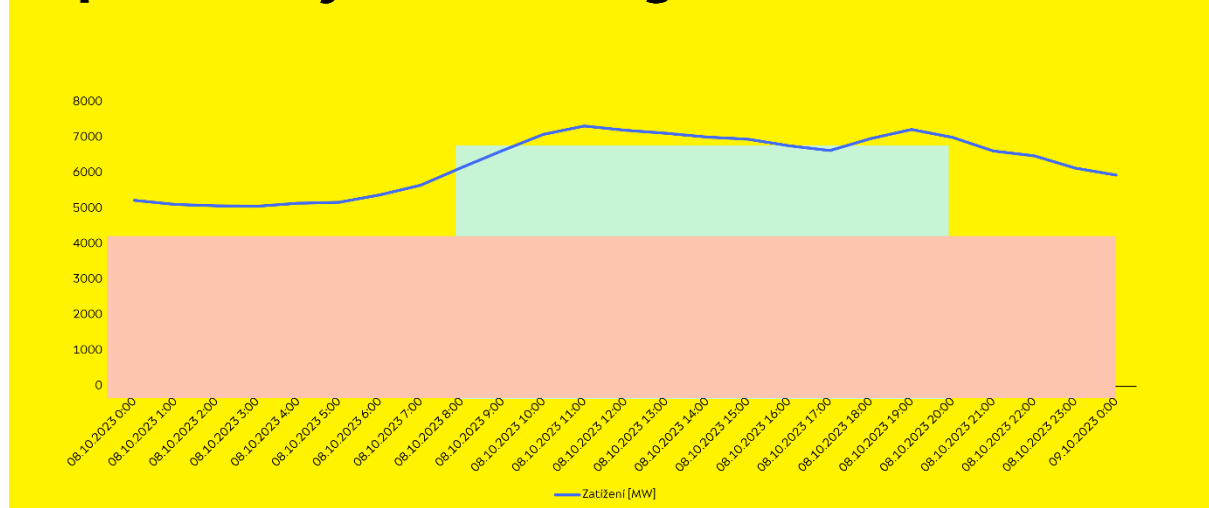
Motýlí efekt se naplno projevil

Do rovnice vstupuje ještě další proměnná. Pokud by dodavatel potřebné množství energie pro vybrané období nakoupil najednou, ale cena energie by v následující době klesla, tak ji svým zákazníkům nemůže nabídnout levněji. A to právě z důvodu, že ji nakoupil za „draho“, tudíž by významně trafil. Tato situace se odehrává právě nyní. Přestože cena energií na burze

kontinuálně mírně klesá, ceníky dodavatelů se mění pozvolna a lepší cenu dostanou pouze noví zákazníci nebo ti, kteří nemají fixovanou cenu.

Způsob zajištění energie dodavatelem

Popis: Dodavatelé energií nakupují dopředu tzv. pásmové produkty BASE (rovnoměrnou dodávku za celý den) a PEAK (dodávka od 8 do 20 hod. od pondělí do pátku). Tyto produkty objemově pokrývají předpokládaný odběr zákazníka na každou hodinu zpravidla na spotovém trhu. Tomu se říká strukturování diagramu. Protože zajištění probíhá často více než s ročním předstihem, mění se ceny a nikdy se nepovede přesně „trefit“ do spotřeby zákazníků. Po skončení dne tak vzniká odchylka mezi sjednanou a skutečně odebranou energií. Tohle všechno je oceněno nějakou formou rizikové přírážky, která spoluvytváří konečnou cenu za energii.

Právě toto se pravděpodobně stalo důvodem pádu skupiny Bohemia Energy (neměla nakoupeno za ceny, které nabízela svým odběratelům, a když přišlo razantní zdražení na burze, najednou musela nakupovat za výrazně vyšší ceny). Neriskující dodavatelé energií proto musí nakupovat trochu jinak. Nenakupují všechno množství energie najednou, ale po částech. „Potřebné množství energií na určité období nakupují v delším horizontu, a pokud by došlo k tomu, že cena na burze výrazně vzroste, nemůže dojít k tomu, že by cena zákazníkům ihned vzrostla o tu samou částku. A funguje to samozřejmě i naopak,“ vysvětluje **Michal Kulig**. Podle tohoto schématu se odehrávalo první postupné zdražování ve druhé polovině roku 2021. Stávající zákazníci zpočátku nepocítili okamžité zdražení, protože pro ně bylo nakoupeno. Avšak ti noví samozřejmě už museli odebírat za vyšší cenu a dodavatelé, kteří pro stávající spotřebitele neměli nakoupeno, z tohoto důvodu padli.

Ostatní dodavatelé mají prostor pro další zlevnění

To však neznamená, že dodavatelé, kteří v současné době nezlevnili, předtím nakoupili špatně. Jenom vyčkávají. Očekávají totiž, že dojde k dalšímu poklesu cen, a tak aktuálně nové levnější nákupy budou moci promítnout i do nového ceníku, čímž se cena spotřebitelům sníží ještě více než u konkurence. „Co jsme jako dodavatel ještě před poklesem cen na burze udělali, bylo to, že jsme nákupy ve chvíli extrémních cen přibrzdili, a naopak nakupujeme více nyní, kdy jsou ceny ještě nižší,“ uvádí **Michal Kulig**.

Z tohoto důvodu dochází k setrvačnosti, která je pro odběratele nevýhodná v době, kdy ceny klesají. Pro každého dodavatele je tedy složité rozhodovat o tom, jaké množství, na jak dlouhou dobu a kdy má nakoupit. Kdyby nákup rozložil do kratšího období a ceny začaly klesat ještě více, zůstalo by mu hodně energie nakoupené za vyšší cenu, a tudíž by neměli prostor pro její další snižování.

Fixovaná cena není všelékem

A to nás přivádí znovu na začátek. „V současné době jsou ceny vysoce volatilní, proto neexistuje žádná jednoznačná výherní strategie. Hodně záleží na dodavateli, jakou taktiku si nastavil, a až čas ukáže, která byla vhodnější,“ říká **Michal Kulig**. Když se na to podíváme ještě z jiného úhlu, tak zatímco v době prudkého zdražování bylo pro odběratele prioritou zafixovat si cenu na co možná nejdelší možnou dobu, nyní se situace otáčí a vítězí ti, kteří ji nemají fixovanou vůbec nebo platí spotovou cenu (tedy podle toho, co se každý den odehrává na energetické burze). Situace se však může velmi rychle zase změnit.

Dejme tomu, že přestane fungovat plynovod, vybuchne terminál na LNG nebo z nějakého důvodu přestanou elektrárny vyrábět potřebné množství elektřiny. Prakticky ihned na burze dojde k opětovnému razantnímu navýšení cen. „Citlivost a nejistota na současném trhu s energiemi je tedy tak vysoká, že i odborníci se bojí predikovat, co bude, a dodavatelé se nacházejí v nejsložitější situaci, v jaké kdy v případě obchodování s energiemi byli,“ upozorňuje **Michal Kulig**.

Jaká strategie je ta výherní?

V současné době se jako nejlogičtější - ve vztahu dodavatele a zákazníka - jeví to, že nákup dodavatel energií rozloží na delší období, a tak se výkyvy cen neprojeví okamžitě. Pokud tedy ceny porostou, bude to pro spotřebitele vítané - dopady neponesou okamžitě. Případný pokles cen se projeví podobně, tedy postupně, ale bude zaručený. Aby to fungovalo, musí být kromě dodavatele odpovědný, lépe řečeno loajální, i zákazník a na pokles ceny případně chvíli počkat, a ne ihned přecházet ke konkurenčnímu dodavateli, který mu nabídl nižší cenu.

Analogii najdeme třeba v případě hypoték, kde také záleží, v jaké výši a na jak dlouhou dobu jsou nastaveny úrokové sazby. „A to je důvodu, proč ceny spotřebitelům někdy rostou rychleji a jindy pomalu, nebo naopak v době poklesů cen na burze klesají jen pozvolna. Dodavatelé se snaží, aby nákup vybalancovali co možná nejlépe, a to jak s ohledem na zákazníky, tak na svůj byznys,“ dodává **Michal Kulig**. Ti féroví – na rozdíl od těch spekulujících, kteří sázejí na poklesy a růsty na burze – to dělají pravidelně a následně to adekvátně zohledňují v cenících svých zákazníků.

##

TISKOVÁ ZPRÁVA / PRESS RELEASE

agentura bokem s.r.o.

pavel@bokem.cz

+420 775 196 669

www.bokem.cz

##

O Yello

Společnost Yello (www.yello.cz) je alternativní dodavatel energií v České republice. Založena byla v roce 2012 a od počátku na tuzemském trhu napomáhá desítkám tisíc klientů k férovým cenám. Jedná se o adaptaci úspěšného německého konceptu Yello Strom, který sází na jednoduchost a přímoučarost. Německé Yello je dceřinou společností třetího největšího dodavatele energií EnBW, česká verze Yello je součástí Skupiny PRE. Po startu v roce 2012, ve kterém začala s prodejem silové elektřiny, přidala hned v roce 2013 prodej zemního plynu. V roce 2019 spustila jedinečnou službu Férová baterie, která ukládá nespotřebovanou elektřinu k pozdějšímu využití.